

2011.07.1

HATVA

J B D (szül. H J , 1924. 3. 6.) visszaemlékezése

É l ő s z ó

Megöregedtem, talán nem is olyan hosszú, mint küzdelmes, nehéz élet van mögöttem. Ugy érzem, le kell ülnöm gondolatban átfutni az egészet. Tisztázni magamban dolgokat, amelyeket nem egészen értettem meg. Fantasztikus élet volt. A legélénkebb fantáziájú író sem tudott volna ilyet kitalálni. Emberi aggyal elképzelhetetlen és felfoghatatlan események sorozata. Pedig való igaz volt mind. Néha magamnak is úgy tetszett, hogy fenn állok egy hegy tetején és szemlélem az eseményeket. Apró emberkéek mozognak a hegy lábánál, magam is köztük vagyok. Egy szörnyű valaki rángatja a figurákat, amelyek gyakran teljesen tehetetlenek.

Első fejezet. A gyermekkor.

Az első világháborút követő években születtem. Anyám jómodu polgári család gyönyörű szép kacér lányaként volt, akit igyekeztek szülei mielőbb férjhez adni. Apám ősi földművelő családból származott. Hivatalos iratok nyomán 1711-ig a szatmári béke megkötéséig vezette vissza családfáját. Ugyanis akkor adományozta Mária Terezia osztrák császárnő és magyar királynő herceg Eszterháznak Dunántúlon elég nagy kiterjedésű birtokát. Őseim hercegi bérlők voltak. Kocsmajogra és földbérletre volt szerződésük. A családi feljegyzések szerint őssanyám vezette a kocsmát, míg férje szántóvető ember volt. Nem értett a kereskedelemhez, de annál inkább a gazdálkodáshoz. A családi hagyományok szerint, név és testekből ítélve kazár származásúak voltak, abból a törzsből, amely a monda szerint felvette a zsidó vallást még vándorlásaik során. Találkoztak a magyarokkal, akiket leigáztak és rabszolgaként vitték magukkal az új hazába, a vereckei szoroson keresztül. A századok folyamán beolvadtak a magyarságba, de ősi vallásukhoz ragaszkodtak. Addig a családi hagyomány.

Múltak az évek. Kisebb földbirtok tulajdonosai lettek. Remek mezőgazdasági módszereiért és buza nemesítéséért dédapám előnevet és nemesi rangot kapott. Izig vérig magyarok voltak, csak a vallásuk volt "izraelita". Az első világháború hadikölcsönei elvitték vagyonukat. Nagypám e szavakkal bocsájtotta el hadba vonuló apámra: "Ne keresd a veszélyt feleslegesen fiam, de bárhova állítanak, becsületben magyarhoz méltóan állj meg a helyed!"

Szörnyű háborús évek következtek, frontszolgálat, sebesülés, majd vitézségi érmet kapott. Végül orosz hadifogság. Keserves megpróbáltatásokkal teli évek. Már elültek a háború szörnyű hullámai, mire 1922-ben hazakerült. Fiatal volt, túltette magát a nehézségeken, beállt nagypám gazdaságába földet művelni. Nyugodt és szép évek következtek, boldogan éltek anyámmal, aki azonban nehezen élte be magát a pusztán magányába. Majd megszülettem én az első kislány. Jövedelem csalódást okozott. Fiút vártak, hogy legyen aki a családi nevet és a mesterséget folytatja.